

Pro-opnamen in het veld

Het Japanse Zoom heeft een geweldig assortiment aan compacte recorders voor het maken opnamen op locaties. Top of the line is de F8, een echte multitrack field recorder voor de veeleisende geluidsmen *on the road*.

door Marnix Bosman > marnix@interface.nl

Wie kent die beelden niet? De tv/film-geluidsmen, gewapend met een grote shotgun-microfoon in zo'n mooie pluizige plopkap op een lange boom, en om zijn nek een grote tas met daarin een field recorder. In die tas zat vroeger negen van de tien keer een Zwitserse Nagra reel to reel-recorder. Fantastische recorders waar de professionals bij zweerden, maar ook met een bijbehorend prijskaartje. Inmiddels zijn er digitale varianten van zo'n analoge Nagra, en zijn er ook andere recordermerken die je in de tas van zo'n geluidsmen kunt tegenkomen, maar nog steeds zijn de prijskaartjes van dergelijke apparaten meestal niet mis.

Helemaal vreemd is dat overigens niet want de eisen aan dit soort recorders zijn zwaar. De kwaliteit mag eigenlijk niet onderdoen voor die van een gewone stationaire recorder, maar alles moet superklein zijn, lichtgewicht, simpel en snel te bedienen, en ook nog eens eindelijk lang op batterijen kunnen functioneren. Dat is niet eenvoudig, maar ondanks dit zware eisen-

pakket heeft Zoom toch een echte meer-kanals veldrecorder ontwikkeld.

Voeden en opslaan

De F8 is een 10-kanals recorder, maar heeft 8 ingangen. Op de sporen 9 en 10 wordt een ruwe stereo mix opgenomen van de andere sporen. De acht jack/xlr-comboringangen bevinden zich aan beide zijanten van het apparaat. Hier vind je ook de aansluitingen voor bijvoorbeeld je hoofdtelefoon en de main- en sub-uitgangen. De sync bnc's voor synchronisatie met videoapparatuur bevinden zich aan de onderzijde. Naast de gangbare audiosamplerates (tot 192kHz) ondersteunt de F8 ook verschillende typische videosamplerates en synchronisatiefrequenties. Hieraan herken je natuurlijk het toepassingsgebied waar je deze recorder veel tegen zult gaan komen.

Aan de onderzijde zit ook het batterijvak waarin je een cartridge plaatst met acht AA-batterijen. Uiteraard accepteert de F8 alle AA-batterijtypes, maar voor lange opnamesessies in het veld zijn NiMH of Lithium batterijen de beste keuze. De levensduur van een set batterijen is sterk afhankelijk van je

INFO

- prijs incl: € 1.090,-
- distributie: Sound Service European Music Distribution, +49 337 089330
- internet: www.sound-service.eu, www.zoom.co.jp/english

SPECIFICATIES

- multitrack field recorder
- 10 sporen
- max. 24-bit/192kHz
- 8 mic/lijn-ingangen
- xlr/jack-combo-inputs
- 75dB gain preamps
- ingebouwde limiters
- low cut-filters
- opslag op sd, sdhc of sdxc
- accepteert max. 512GB sdxc-kaarten
- 2x sd-card geheugenslots
- batterijpack 8x AA
- opnametijd: afhankelijk van samplerate en batterijtype
- losse 12V adapter
- usb2.0-interface mode
- iPad/iPhone-bediening via bluetooth
- iPad/iPhone-bediening via bluetooth
- gewicht: 960 gram

opnamesessie. Zo doe je zo'n 8,5 uur met een setje Lithium batterijen als je acht sporen in 24/48 opneemt. Ga je echter voor de ultieme kwaliteit (8 sporen in 24/192 met fantoom), dan kan je maar drie uur vooruit. Een extra battery-pack is daardoor een slimme uitgave. De recorder is overigens ook te voeden vanuit de bijgeleverde adapter. Aan de zijkant heeft de recorder daarnaast nog een professionele voedingsaansluiting, voor als je de recorder bijvoorbeeld kunt voeden vanuit een binnen de videowereld bekende 9-16V voeding of accu-pack.

Het opslagmedium voor de F8 wordt gevormd door sd-kaarten, waarvoor de recorder twee slots beschikbaar heeft. Hierin kun je standaard sd-kaarten stoppen, maar ook de snellere en grotere sdhc- en sdxc-kaarten. Gebruik je sdxc-kaarten, dan kun je maximaal 512GB per slot monteren. Zoom levert standaard geen sd-kaart bij de F8.

App'je

De acht ingangen accepteren zowel lijn- als microfoonsignalen, met in beide situaties een ruim gainbereik. Ook erg ongevoelige microfoons kun je dus zo op de F8 aansluiten. Fantoom is per microfoon in te schakelen, en deze voeding heeft ook voldoende capaciteit om dorstige condensatormicrofoons op stoom te brengen. Je kunt hier bovendien kiezen om in plaats van de gebruikelijke 48V juist 24V als fantoomspanning te gebruiken. Sommige microfoons werken op die spanning minstens zo goed, en een lagere spanning is weer een manier om langer van de batterijcapaciteit te kunnen genieten.

Alle levelmeters en instelknoppen kun je vinden aan de bovenzijde van de recorder. Het kleurendisplay is uiteraard klein, maar geeft toch een goed overzicht van de levels en instelmogelijkheden. De menustructuur is uitermate logisch. Ik heb de uitgebreide manual alleen gebruikt om te kijken of ik misschien een van de mogelijkheden gemist had tijdens het werken met de F8. De recorder is

Deze recorder heeft echt alles aan boord voor het maken van goede meersporenopnamen op locatie

heel compact, dus de knopjes zijn klein en zitten dicht op elkaar. Zeker als je in weer en wind op locatie aan het werk bent met je handschoenen aan; dan is het aanpassen van een level niet eenvoudig. Deze beperking is overigens niet typisch een F8-eigenschap maar zul je bij de meeste van dit soort field recorders tegenkomen. Wil je toch on the fly alle levels en regelaars overzichtelijk bij de hand hebben, dan is de iPad/iPhone app een hele handige extra. Met deze app op iOS-apparaat heb je alle regelaars van de F8 via bluetooth onder handbereik.

Minder drastisch

De F8 heeft zowel aan de ingang als aan de uitgang een ingebouwde limiter. Daarnaast heeft de ingangsectie nog een ingebouwd high pass-filter. Goede en nuttige functies zou je zeggen, maar dat is betrekkelijk. De input-limiter en het hp-filter zitten namelijk na de ad-converter, en werken dus in het digitale domein. Deze features kunnen je dus niet helpen om te voorkomen dat je de adc's van de F8 oversturt. Daarvoor zou de limiter juist voor de adc moeten zitten. Het nut van deze limiters is daardoor dus beperkt.

Ik heb uiteraard toch wat tests gedaan om het nut van deze limiters te testen. In de praktijk blijkt de functionaliteit een beetje in het midden te liggen. Je kunt wel degelijk de adc's met een ingeschakelde limiter nog oversturen, maar de effecten zijn minder drastisch dan je zou verwachten. Feit blijft echter dat je natuurlijk het beste gewoon een kleine opname kunt maken en dat je vol-

doende headroom overhoudt om oversturing te voorkomen. Een kwestie van de led-meters en peak led's goed in de gaten houden.

Met video

De Zoom F8 is echt gebouwd voor gebruik naast een (video)camera. De recorder heeft daarvoor verschillende synchronisatiemogelijkheden aan boord en montage-mogelijkheden die speciaal daarvoor zijn bedoeld. Dat neemt niet weg dat de F8 ook uitstekend als pure audiorecorder voor muziek of geluidseffecten gebruikt kan worden. Qua features en mogelijkheden is de F8 prima te vergelijken met verschillende modellen van merken als Nagra, Sound Devices, Tascam en Roland. De F8 kost echter slechts een fractie van wat die merken voor een vergelijkbaar apparaat vragen. Wat betreft de bediening kan Zoom nog wel het een en ander leren van deze concurrenten.

De F8 voelt degelijk aan, maar hoe het zit met de duurzaamheid en de betrouwbaarheid on the road, zal de tijd moeten leren. De aanschaf van de bijbehorende opbergtas lijkt me in ieder geval een nuttige investering.

Conclusie

Ik ben een liefhebber van het maken van liveopnamen op locatie. Daarvoor heb ik een paar goede portable stereo recorders. Voor meersporenopnamen heb ik echter mijn laptop nodig, en ben ik dus veel minder portable. Met een F8 in je tas is dat anders. Deze recorder heeft echt alles aan boord voor het maken van goede meersporen-

opnamen op locatie. Als ik dan weer even kijk naar de prijs van de F8 en die vergelijk met eerdergenoemde concurrenten, zou ik de gok wel aandurven. De F8 heeft gewoon heel goede features aan boord, en levert echt professionele audioprestaties. ■

HET OORDEEL

- + goede audiokwaliteit
- + solide gebouwd
- + klank
- + iPad/iPhone-bediening
- limiters en hp-filter werken in digitale domein

